

Emissierechten te goedkoop door overschot

Handel in CO₂-uitstoot geen winst voor milieu

BRUSSEL • Europa moet alle zeilen bijzetten om het fundament onder zijn klimaatbeleid te redden. Dat is de handel in emissierechten: hoe meer uitstoot, hoe duurder het voor een bedrijf wordt. De lage energieprijzen gooien echter roet in het eten. Vandaag stemt het Europees Parlement over het systeem.

FRANS BOOGAARD

Op papier zag het er allemaal zo fantastisch uit. Geef het milieu, net als arbeid en kapitaal, een prijs. Dat kan door de uitstoot van broeikasgassen te binden aan verhandelbare emissierechten. Door het recht om broeikasgassen te mogen uitstoten steeds duurder te maken, zet Europa elk groot industrieel bedrijf of elke grote energieproducent elk jaar opnieuw voor de keus: steeds duurdere extra emissierechten inkopen, of schoner gaan produceren.

Het Emissions Trading System of ETS leek het ei van Columbus, omdat het schone maar dure energie (wind, zon) op termijn vanzelf concurrerend zou maken met nu nog veel goedkopere, maar ook veel vuilere fossiele brandstoffen. Alleen: het werkt (nog) niet. Door twee oorzaken: de economische crisis, die de vraag naar energie sterk heeft doen teruglopen, en de overvloed aan gratis emissierechten, die Europese landen in het begin met gulle hand hebben uitgedeeld. De prijs zakte daardoor van 20 euro per ton CO₂ in 2008 naar 3 euro nu.

„Dat is natuurlijk geen serieuze prijs meer,” zegt GroenLinks energiespecialist in het Europees Parlement Bas Eickhout. Normaal zou Brussel dit jaar een nieuwe serie emissierechten moeten veilen, maar



Handel in uitstootrechten zou vervuilende industrie duurder moeten maken en milieuvriendelijke energie naar verhouding goedkoper. Maar in de praktijk blijven fossiele brandstoffen (te) goedkoop. FOTO ANP

op de huidige, toch al sterk overvoerde markt zou dat de doodsteek zijn voor het systeem. Klimaatto commissaris Hedegaard wil daarom de veiling uitstellen, 'backloading' in jargon. Eickhout: „Zelfs onze energiebedrijven steunen dat. Zij hebben geïnvesteerd in gascentrales, maar steenkool verbranden is nu zo goedkoop dat kolencentrales rendabeler zijn dan hun nieuwe gascentrales.”

De stemming vandaag in de milieuc commissie van het Parlement, over het voorstel van Hedegaard om voorlopig even geen nieuwe rechten te veilen, wordt spannend, verwacht Eickhout. De energiecommissie stemde al tegen uitstel van de veiling, het Parlement als geheel stemt volgende maand. „Het zou heel erg helpen als Duitsland, tot op het bot verdeeld, tegen die tijd een besluit

zou hebben genomen. De liberale FDP is tegen uitstel, de christen-democratische CDU-CSU van Merkel vóór. Met haar steun zou een meerderheid van de lidstaten voor uitstel zijn. Gedwongen door de Tweede Kamer zit ook Rutte in dat kamp.”

Eickhout wil vechten voor behoud van het ETS. Van klimaatdeskundige Pier Vellinga mag het vandaag nog weg. „Ik zou er geen traan om laten. Het systeem was bedoeld voor de hele wereld maar is nooit tot wereldwijd uitgedroefd, het is fraude en speculatiegevoelig en mede daardoor leidt het tot kleine stapjes vooruit, maar niet tot de grote energie-innovaties die we nodig hebben.”

Vellinga ziet dan ook meer in een CO₂-heffing die fungeert als bodemprijs, al dan niet in combinatie met het ETS, zoals Engeland die gaat in-

voeren: een bodemprijs van 20 tot 35 euro per ton CO₂ tot de markt zelf weer zorgt voor een fatsoenlijke prijs. Of gewoon normstelling met een steeds lagere maximumuitstoot per geleverd product, zoals stroom bij een energiebedrijf of kilometers bij een auto, boot of vliegtuig.

Eickhout ziet niks in normstelling (te moeilijk controleerbaar) en ook niet in heffingen, die concurrentievervalsing werken of in heel Europa tegelijk moeten worden ingevoerd. Vellinga: „Dit systeem loopt vast. We hebben al genoeg fossiele brandstof om de aarde twee à drie graden op te warmen, en we blijven maar zoeken naar nog meer olie en schaliegas. Je ziet de volgende crisis aankomen. Straks moet die bubbel eruit en moeten energie- en oliebedrijven de hand ophouden bij de overheid.”